

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

D.D. za osiguranje "CAMELIJA" BIHAĆ

za godinu koja završava 31.12.2023. godine

Dodatni izvještaji

REMES D.O.O.

Društvo za reviziju i finansijski konsalting

BIHAĆ

M.MAKA DIZDARA 6/2

TEL: 037/222-690

Sadržaj:

1. OPĆE INFORMACIJE	3
1.1. Uvod.....	3
1.2. Djelatnost	5
1.3. Organizacijska struktura	6
1.4. Organi Društva.....	6
ODGOVORNOST ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	7
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	8
2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE	14
2.1. Financijski izvještaji	14
2.1. Prihodi od osiguranja	15
2.2. Rashodi osiguranja	16
2.3. Troškovi pribave	16
2.4. Administrativni troškovi (troškovi uprave).....	16
2.5. Prihodi od ulaganja.....	17
2.6. Ostali prihodi.....	17
2.7. Ulaganja	17
2.8. Nematerijalna imovina	18
2.9. Materijalna stalna sredstva	18
2.10. Zalihe.....	19
2.11. Novčana sredstva.....	19
2.12. Tehničke rezerve	19
2.12.1. Prijenosne premije	20
2.12.2. Rezerve šteta	21
3. ZARAĐENE PREMIJE OSIGURANJA (PRIHODOVANE)	23
4. PRIHODI OD ULAGANJA	23
5. PRIHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA	24
6. OSTALI OSIGUR.-TEHNIČKI PRIHODI (NETO OD REOSIGURANJA)	24
7. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	24
8. IZDACI ZA ŠTETE (NETO)	24
9. PROMJENA REZERVACIJA ZA ŠTETE (NETO OD REOSIGURANJA)	25
10. PROMJENA OSTALIH TEHNIČKIH REZERVACIJA (neto od reosiguranja)	25
11. TROŠKOVI PRIBAVE	25
12. TROŠKOVI UPRAVE (ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI)	25

12.2. POSLOVNI RASHODI.....	26
13. OSTALI POSLOVNI TROŠKOVI.....	27
14. POREZ.....	27
15. NEMATERIJALNA IMOVINA.....	27
16. MATERIJALNA IMOVINA KOJA SLUŽI ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI.....	28
17. MATERIJALNA IMOVINA KOJA NE SLUŽI OBAVLJANJU DJELATNOSTI.....	28
18. UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM REZERVAMA.....	30
19. POTRAŽIVANJA IZ NEPOSREDNIH POSLOVA OSIGURANJA.....	30
20. OSTALA POTRAŽIVANJA.....	31
21. GOTOVINA U BANCIMA I BLAGAJNI.....	32
22. OSTALA IMOVINA I ZALIHE.....	32
23. KRATKOROČNA RAZGRANIČENJA.....	32
24. DIONIČKI KAPITAL.....	33
25. REZERVE.....	34
26. AKUMULIRANA DOBIT.....	34
27. AKUMULIRANI GUBITAK.....	34
28. TEHNIČKE REZERVE.....	35
29. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA (PRAVNA LICA).....	35
30. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I RAZGRANIČENJA.....	35
31. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA.....	35
32. SUDSKI PROCESI.....	36
32.1. Koje je pokrenulo Društvo.....	36
32.2. Koji se vode protiv Društva.....	37
33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	37

1. OPĆE INFORMACIJE

1.1. Uvod

D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihać, Petog korpusa br.3 , je osnovano 1994. godine i izvršilo registraciju kod Višeg suda u Bihaću dana 27.6.1994. godine pod brojem 1-366-00, broj rješenja U/I-82/94 (osnivački kapital je iznosio 480.000.000 BHD). Poslije toga je izvršeno više izmjena u registraciji kod Višeg Kantonalnog, odnosno Općinskog suda Bihać, i to:

Datum	Broj rješenja	O P I S
26.10.1995.	U/I 412/95	Promjena naziva društva (iz "Camel" u "Camelija")
18.12.1996.	U/I 1922/96	Povećanje osnivačkog uloga i broja osnivača (osnivački kapital je registrovan na iznos od DEM 2.002.000)
19.06.2000.	U/I 1843/00	Dopuna djelatnosti
29.10.2004.	U/I 1893/04	Dopuna djelatnosti
29.12.2004.	U/I 2186/04	Povećanje osnovnog kapitala povećanjem nominalne vrijednosti dionica (osnovni kapital je registrovan na iznos od KM 3.043.040)
21.09.2005.	U/I 148/05	Povećanje osnovnog kapitala povećanjem nominalne vrijednosti dionica (osnovni kapital je registrovan na iznos od KM 3.503.500)
03.07.2006	017-0-Reg-06	Povećanje osnovnog kapitala povećanjem nominalne vrijednosti dionica (osnovni kapital registrovan na KM 4.004.000)
03.07.2006	000779	
05.02.2007	017-0-Reg-07	Povećanje osnovnog kapitala emisijom zatvorene prodaje dionica 498 redovnih dionica nominalne vrijednosti 2.000 KM odnosno 996.000 KM dioničkog kapitala.(osnovni kapital registrovan na KM 5.000.000)
	017—Reg-10	
28.01.2010.	0000421	Brisanje poslovnice br.30 u Sarajevu
28.12.2011.	017-Reg-11	Brisanje poslovnice u Zavidovićima
	001002	
20.04.2012.	017-0-Reg.- 12-	Promjena lica ovlaštenog za zastupanje Društva i rukovodilaca poslovnica u Konjicu, Srebreniku i Jelahu.
	000272	
16.06.2015.	017-0-Reg-15-	Smanjenje osnovnog kapitala smanjenjem nominalne vrijednosti dionica (osnovni kapital registrovan na KM 4.000.000).
	000362	
07.06.2016.	017-0-Reg-16-	Promjena lica ovlaštenog za zastupanje Društva (direktor i izvršni direktor).
	000375.	
11.04.2019.	017-0-Reg-19-	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.33 Sarajevo,
	000227	Kolodvorska br.3
16.04.2019.	017-0-Reg-19-	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.34 Sarajevo
	000235	
22.04.2019.	017-0-Reg-19-	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.35 Sarajevo, Donji
	000237	Hadžići bb
06.05.2019.	017-0-Reg-19-	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.37 Visoko
	000251	
08.05.2019.	017-0-Reg-19-	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.39 Breza

	000282	
15.05.2019.	017-0-Reg-19-000303	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.5 Bosanska Krupa
01.08.2019.	017-0-Reg-19-000429	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.35 Sarajevo
05.09.2019.	017-0-Reg-19-000465	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.14 Mostar
09.09.2019	017-0-Reg-19-000499	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.15 Mostar
31.01.2020	017-0-Reg-20-000062	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br.7 Donji Vakuf
13.07.2020	017-0-Reg-20-000322	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br. 16 Kakanj
01.09.2020	017-0-Reg 20-000414	Podaci o osnivanju poslovne jedinice br. 22 Doboj
18.12.2020	017-0-Reg-20-000620	Podaci o dopuni djelatnosti društva
23.12.2021	017-0-Reg-21-000764	Povećanje dioničkog kapitala emisijom dionica(osnovni kapital registrovan na KM 8.000.000)
04.02.2022	017-0-Reg-22-000082	Podaci o promjeni lica ovlaštenih za zastupanje društva
06.12.2023	017-0-Reg-23-000726	Podaci o promjeni lica ovlaštenih za zastupanje podružnica Bosanska Krupa

Dozvola za rad Ureda za nadzor društava za osiguranje u Federaciji BiH broj: 10-021-18/98-R je dobijena dana 30.11.1998. godine.

Rješenjem Agencije za osiguranje Republike Srpske br. 21/06 od 12.06.2008. godine odobreno je osnivanje filijale Društva u RS.

Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH je dana 20.07.2007. godine pod brojem 1.0.-059-800/07 izdala novo Rješenje o odobrenju za rad kojim se daje i saglasnost na sve poslovne akte Društva.

Rješenjem Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH broj 03-19-648/04 od 23.11.2004. godine izvršen je upis društva u registar dioničkih društava nakon povećanja osnovnog kapitala putem povećanja nominalne vrijednosti dionica.

Ista Komisija je svojim Rješenjem br. 03/2-19-311/ 05 od 25.08.2005. godine izvršila promjenu upisa u svoj registar koja se odnosi na povećanje osnovnog kapitala društva putem povećanja nominalne vrijednosti postojećih dionica.

Komisija je svojim novim Rješenjem br. 03/1-19-191/ 06 od 13.06.2006. godine izvršila promjenu upisa u svoj registar koja se odnosi na povećanje osnovnog kapitala društva putem povećanja nominalne vrijednosti postojećih dionica.

Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH je svojim rješenjem broj: 03/1-19-95/15 od 21.05.2015. godine dala svoje odobrenje za smanjenje osnovnog kapitala na KM 4.000.000 .

Registar vrijednosnih papira u Federaciji BiH je dana 05.01.2005. godine dostavio pod brojem 02-2-176/05 obavijest o upisu u sistem registracije povećanje kapitala (zamjena vrijednosnih papira) kao i dana 10.03.2005. godine listu dioničara pod brojem 02-6-1617/05. Isto tako RVP je dana 14.03.2006. godine pod brojem 02-2-1591/06 evidentirao povećanje kapitala na KM 3.503.500).

Gore pomenutu Registar je dana 18.07.2006. godine dostavio pod brojem 02-2-4884/06 novu obavijest o upisu u sistem registracije povećanje kapitala (zamjena vrijednosnih papira) gdje je evidentirao povećanje kapitala na KM 4.004.000).

Isto tako RVP je dana 14.02.2007. godine pod brojem 02-2-1814/07 evidentirao povećanje kapitala na KM 5.000.000.

Dana 24.06.2015. godine pod brojem 02-2-7360/15 RVP u Federaciji BiH je evidentirao smanjenje dioničkog kapitala za KM 1.000.000 .

Registrirani dionički kapital Društva na dan 31.12.2015. godine iznosi KM 4.000.000,00.

Rješenjem Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH broj 03/1-19-175/21 od 15.12.2021. godine izvršen je upis povećanja kapitala u Registar eminenata u iznosu od 4.000.000,00 KM emisijom redovnih dionica nominalne vrijednosti 1.600,00 KM . Nakon upisa ovog povećanja osnovni kapital društva iznosi 8.000.000,00 KM i podijeljen je na 5.000 redovnih dionica nominalne vrijednosti 1.600,00 KM.

Registar vrijednosnih papira u Federaciji BIH izvršio je povećanje kapitala u sistem Registra na osnovu akta broj 02-2-11835/21 od 21.12.2021 godine.

Rješenjem o izmjenama podataka Općinskog suda u Bihaću broj 017-0-Reg-21-000764 od 23.12.2021 godine izvršen je upis povećanja dioničkog kapitala emisijom dionica putem zatvorene prodaje.

Rješenjem o promjeni lica ovlaštenih za zastupanje kod Općinskog suda u Bihaću broj 017-0-Reg -22-000082 od 04.02.2022 godine raniji direktor Hamid Milak razriješen je dužnosti a imenovan Mensur Čavkić. Istim Rješenjem razriješeni izvršni direktori Aida Tabaković I imenovani Aida Tabaković I Lana Hadžić.

Rješenjem o promjeni lica ovlaštenih za zastupanje podružnica društva kod Općinskog suda u Bihaću broj 017-0-Reg -23-000726 od 06.12.2023 godine raniji šef poslovnice br 4 Enes Mešić I raniji rukovodilac PJ br 58 Bosanska Krupa razriješeni su dužnosti a imenovani su za poslovnicu br. 4 Begić Alen a za rukovodioca PJ br. 58 imenovan je Ičanović Hase.

Registrirani dionički kapital Društva na dan sačinjavanja revizorskog izvještaja, tj. na dan 31.12.2023. godine iznosi KM 8.000.000,00.

1.2. Djelatnost

D.D. za osiguranje "Camelija" Bihać je registrirana za obavljanje djelatnosti vrsta neživotnih osiguranja. Trenutno se bavi osiguranjem imovine i lica i to: obaveznim osiguranjem motornih vozila od autoodgovornosti i osiguranjem autokasko sa osiguranjem putnika u javnom prevozu i vozača i radnika u vozilima od posljedica auto nezgode, putničko zdravstvenim osiguranjem, te u manjoj mjeri

ostalim imovinskim osiguranjima – transport, osiguranja imovine od požara i dr. opasnosti
Dopunom djelatnosti od dana 18.12.2020 godine Društvo je izvršilo dopunu djelatnosti (66.29)
kojom se definišu ostale pomoćne djelatnosti u osiguranju i penzijskim fondovima.

1.3. Organizacijska struktura

Društvo posluje na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Na području Federacije BiH nema registriranih filijala, a poslove osiguranja u FBiH obavlja preko poslovnica: Bihać, Cazin, Velika Kladuša, Bosanska Krupa, Sanski Most, Zenica , Tešanj, Olovo, Doboj Jug, Maglaj, Visoko, Fojnica, Sarajevo (Novo Sarajevo, Stari Grad-Dobrinja, Centar, Ilidža, Hadžići) ,Zavidovići, Ilijaš, Tuzla, Srebrenik, Gradačac, Kalesija, Gračanica, Živinice,Kladanj, Lukavac,Doboj Istok, Mostar, Konjic, Jablanica, Kakanj,Breza, Banovići, Zavidovići, Vogošća.

Na području Distrikta Brčko ima registrirane 2 poslovnice od 25.09.2006.godine.

Od 01.08.2008. društvo preko filijale u Banja Luci, posluje i na području Republike Srpske.

Prosječan broj zaposlenih u 2023. godini je 150 radnika (2022: 153 radnika).

1.4. Organi Društva

Nadzorni odbor

Ifeta Hadžiabdić	Predsjednik
Muhamed Hodžić	Član
Safeta Hrnjica	Član

Odbor za reviziju

Amna Čavkić	Predsjednik
Ramiza Hasanagić	Član
Arnela Čavkić - Hodžić	Član

Uprava

Mensur Čavkić	Direktor
Lana Hadžić	Izvršni direktor
Nermin Žutić	Izvršni direktor

Ovlašteni aktuar

Mešić Emina

Interni revizor

Jakšić Darija

ODGOVORNOST ZA FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 15/21), za knjigovodstvo i računovodstvo pravne osobe odgovoran je direktor Društva. Uprava je dužna pobrinuti se da za svaku finansijsku godinu budu sastavljeni finansijski izvještaji u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, koji pružaju istinit i fer pregled stanja u Društvu, kao i njegove rezultate poslovanja za navedeno razdoblje.

Nakon provedbe odgovarajućeg istraživanja, Uprava opravdano očekuje da će Društvo u dogledno vrijeme raspolagati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi finansijskih izvještaja obuhvataju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika,
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena,
- postupanje u skladu sa važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u finansijskim izvještajima, i
- sastavljanje finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Društvo nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom tačnošću prikazuju finansijski položaj Društva. Također, Uprava je dužna pobrinuti se da finansijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu BiH, odnosno Federaciji BiH. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Društva, te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti.

Za i u ime Uprave:

Mensur Čavkić, Direktor
D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihać
77000 Bihać
Bosna i Hercegovina

Bihać, 17. marta 2023.

**IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
SKUPŠTINI DIONIČARA
D.D. ZA OSIGURANJE "CAMELIJA" Bihać**

1. Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihać (u daljnjem tekstu "Društvo"), koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembra 2023. godine, bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Pozitivno mišljenje

2. Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim stavkama, finansijski položaj D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihać na dan 31. decembra 2023. godine, te rezultate njegovog poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je tada završila, u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI").

Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje

3. Uprava je odgovorna za pripremanje i fer prezentiranje priloženih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Odgovornosti Uprave obuhvataju: osmišljavanje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola vezanih za pripremanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili grešaka; odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; te davanje razboritih računovodstvenih procjena u datim uvjetima.

Odgovornost revizora

4. Naša je odgovornost izraziti nezavisno mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi zahtijevaju da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u finansijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, bilo kao posljedica prevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje finansijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene datim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola u Društvu. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti primijenjenih računovodstvenih politika te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza finansijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje o dodatnim izvještajima

5. Po našem mišljenju, dodatni izvještaji i analize Društva, koji su dati u prilogu ovog izvještaja, sastavljeni su u skladu sa Zakonom o osiguranju ("Službene novine Federacija BiH", broj: 23/17 i 103/21) kao i propisima Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", brojevi: 82/17, 84/17, 92/17, 99/17, 1/18, 2/18, 27/18, 103/18, 106/18, 53/19, 95/19 ; 77/20 ; 88/20 ; 42/22; 85/22; 89/22 i 100/23).

REMES d.o.o. Bihać

Ljiljana Mehić, revizor/ ovlaštenu revizor

Davor Bates, partner / ovlaštenu revizor

Bihać, 25.marta 2024 godine

BILANS USPJEHA
ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2023.GODINE

(U hiljadama KM)	Bilješka	2022.	2023.
Zaračunata bruto premija		19.088.711	24.177.161
IV i naplaćeni ispravak vrijednosti premije osiguranja		(35.313)	(74.497)
Premija predata u reosiguranje (-)		(804.413)	(1.009.137)
Neto obračunata premija		18.248.985	23.093.527
Bruto promjena rezerve prijenosne premije (+/-)		(1.031.251)	(2.289.600)
Promjena rezerve prijenosne premije, udio reosiguranja (+/-)		51.301	89.439
ZARAĐENE PREMIJE OSIGURANJA (prihodovane)	3	17.269.035	20.893.366
Prihodi od najma		25.200	25.200
Prihodi od kamata		128.231	105.361
Ostali prihodi od ulaganja		0	0
UKUPNO PRIHODI OD ULAGANJA	4	153.431	130.561
Prihodi od provizija i naknada	5	64.805	82.888
Ostali osigur.-tehnički prihodi (neto od reosiguranja)	6	237.249	122.823
Ostali poslovni prihodi	7	725.025	3.269.227
NETO PRIHOD		18.449.545	24.498.865
IZDACI ZA OSIGURANE SLUČAJEVE (neto)			
Izdaci za štete (bruto)		7.126.459	8.394.644
Udio reosiguranja u nastalim štetama (-)		(217.678)	(227.792)
Izdaci za štete (neto)	8	6.908.781	8.166.852
Promjena rezervacije za štete (neto od reosiguranja)	9	147.721	2.133.987
UKUPNO IZDACI ZA OSIGURANE SLUČAJEVE (neto)		7.056.502	10.300.839
PROM. OST. TEHNIČKIH REZERVACIJA (neto od reosig.)			
Promjena ostalih tehničkih rezervacije (neto od reosiguranja)	10	0	0
Izdaci za povrat premija, neto od reosiguranja		361.821	409.986
Troškovi pribave	11	7.213.010	10.112.054
Troškovi uprave (administrativni troškovi)	12	3.306.160	3.104.372
UKUPNO POSLOVNI RASHODI		10.880.491	13.626.412
Troškovi ulaganja (neto negativne kursne razlike)			
Ostali tehnički troškovi	13	263.997	304.301
(GUBITAK) / DOBIT IZ POSLOVANJA PRIJE POREZA		131.992	267.313
Porez na dobit	14	33.220	206.246
NETO DOBIT / (GUBITAK)		98.772	61.067

Napomene u prilogu od strane 14 do strane 37 su sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

**BILANS STANJA
NA DAN 31.DECEMBRA 2023. GODINE**

(U KM)	Napomene	2022.	2023.
AKTIVA			
Nematerijalna imovina	15	37.893	34.420
Materijalna imovina	16	8.020.628	5.543.138
Ostala finansijska ulaganja	17	11.343.578	10.594.578
Udio reosiguranja u tehničkim rezervama	18	1.085.527	1.173.416
Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	19	218.957	237.354
Ostala potraživanja	20	590.217	289.876
Gotovina u banci i blagajni	21	1.443.124	1.882.865
Ostala imovina i zalihe	22	69.546	79.247
Razgraničeni troškovi budućeg perioda	23	1.331.233	1.582.556
UKUPNO AKTIVA		24.140.613	29.253.279
Vanbilansna evidencija		702.864	2.497.948
PASIVA			
KAPITAL I REZERVE			
Dionički kapital	24	8.000.000	8.000.000
Rezerve sigurnosti	25	1.451.340	1.550.112
Ostale rezerve	26	0	0
Akumulirana dobit	27	0	0
Dobit tekućeg perioda	28	98.772	61.067
		9.550.112	9.611.179
TEHNIČKE REZERVE			
Tehničke rezerve	29	14.284.958	18.706.996
OSTALE OBAVEZE			
Ostale obaveze iz poslovanja	30	129.171	222.953
Ostale kratkoročne obaveze i razgraničenja	31	39.442	531.792
Odgođeno plaćanje troškova	32	0	0
		305.543	935.104
UKUPNO PASIVA		24.140.613	29.253.279
Vanbilansna evidencija		702.964	2.497.948

Financijski izvještaji odobreni su dana 28.02.2024. godine od strane Uprave D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihac

Napomene u prilogu od strane 14 do strane 37 su sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU

NA DAN 31.DECEMBRA 2023. GODINE

(U KM)	Dionički kapital	Zakonske i druge rezerve sigurnosti	Akumulirana dobit / gubitak	Ukupno
Saldo 31. decembra 2021. godine	8.000.000	1.373.269	78.071	9.451.340
Neto dobit iskazana u bilansu uspjeha			98.772	98.772
Raspodjela dobiti i pokriće gubitka Emisija dioničkog kapitala		78.071	-78.071	
Saldo 31. decembra 2022. godine	8.000.000	1.451.340	98.772	9.550.112
Emisija dioničkog kapitala				
Neto dobit iskazana u bilansu uspjeha			61.067	61.067
Raspored dobiti i pokriće gubitka		98.772	-98.772	
Saldo 31. decembra 2023. godine	8.000.000	1.550.112	61.067	9.611.179

Napomene u prilogu od strane 14 do strane 37 su sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

**IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKOM TOKU
ZA PERIOD ZAVRŠEN 31.DECEMBRA 2023. GODINE**

(U KM)	2022.	2023.
Gotovinski tok od poslovnih aktivnosti		
Neto (gubitak) / dobit	131.992	267.313
Amortizacija materijalnih sredstava	340.574	297.545
Amortizacija nematerijalnih sredstava	8.336	10.123
Umanjenje vrijednosti i Gubici/dobici od svođenja na fer vrijednost	0	2.733.535
Prihodi od kamata	128.231	105.362
Gubici/dobici od otuđenja materijalne imovine	0	0
Ostala usklađenja	733.171	208.145
		-
Smanjenje (povećanje) depozita, zajmova i potraživanja	-3.341.575	1.249.000
(Smanjenje) potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	0	0
(Smanjenje) / Povećanje ostalih potraživanja	0	0
(Smanjenje) razgraničenih troškova pribave	0	0
(Smanjenje) udjela reosiguranja u tehničkim rezervama	-5.816	-87.888
Smanjenje (povećanje) potraživanja	-430.116	281.944
Smanjenje (povećanje) ostale imovine	3.353.413	-9.791
Smanjenje (povećanje) troškova budućeg razdoblja	-222.776	251.323
		-
Smanjenje (povećanje) tehničkih rezervi	1.133.427	4.422.037
Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	-85.040	629.561
Povećanje (smanjenje) odgođenog plaćanja troškova/prihoda	0	0
Plaćeni porez na dobit	-33.220	78.597
	1.710.601	1.592.732
Gotovinski tok od financijskih aktivnosti		
	0	0
Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti		
Prilivi po osnovu prodaje materijalne imovine	241.258	0
Prilivi od ulaganja koja se drže do dospeljeća	0	1.390.000
Odlivi za nabavku materijalne imovine		0
Odlivi za nabavku nematerijalne imovine	5.306.609	2.542.991
Odlivi za dane kratkoročne i dugoročne zajmove	0	500.000
	5.065.351	1.152.991
Neto povećanje gotovine u banci i blagajni		439.741
Neto smanjenje gotovine u banci i blagajni	3.354.750	0
Početno stanje gotovine u banci i blagajni	4.797.874	1.443.124
Konačno stanje gotovine u banci i blagajni	1.443.865	1.882.865

Napomene u prilogu od strane 14 do strane 37 su sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Osnovne računovodstvene politike primijenjene kod sastavljanja financijskih izvještaja za 2023.godinu navedene su niže u tekstu.

2.1. Financijski izvještaji

Financijski izvještaji D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihać su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:15/21). Financijski izvještaji su pripremljeni po principu historijskog troška i iskazani su u Konvertibilnim markama (KM).

Odlukom Upravnog odbora Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/05), primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja počinje od 1. januara 2006. godine.

Federalno ministarstvo finansija je 09.12.2010. godine u „Službenim novinama Federacije BiH“ broj :82/10 objavilo podzakonska akta čija primjena je za osiguravajuća društva uslijedila od 01.01.2011.godine, a ista se odnose na:

- Pravilnik o primjeni Kontnog okvira za društva za osiguranje i reosiguranje;
- Pravilnik o sadržaju i formi financijskih izvještaja društava za osiguranje
- Pravilnik o sadržaju i formi obrazaca izvještaja o promjenama na kapitalu

kao i podzakonske akte donesene od Agencije za nadzor osiguranja u Federaciji BiH:

- Uputstvo o vrednovanju bilansnih i vanbilansnih pozicija (Sl.Novine FBiH broj: 2/18 i 95/19)
- Pravilnik o minimalnim standardima za obračun tehničkih rezervi (Sl.Novine FBiH broj: 99/17 i 53/19)

Društvo sačinjava shodno navedenim Zakonima propisane financijske izvještaje i to set od pet komponenti: bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj gotovinskih tokova, promjene u kapitalu, bilješke uz financijske izvještaje.

Usaglašavanje Analitičkog kontnog plana provedeno je od strane Odbora za finansije i računovodstvo kao nadležnog tijela unutar strukovnog udruženja - Udruženja društava za osiguranje i reosiguranje Federacije BiH, a Agencije za nadzor osiguranja u Federaciji BiH je u svom aktu broj 1.0-059-889/11 od 01.06.2011.god. uputila Društva na primjenu novog Analitičkog kontnog plana od 01.07.2011.god.

Poslovanje Društva se u 2022.godini odvijalo na osnovu Zakona o osiguranju, koji je objavljen u Službenim novinama Federacije BiH broj: 23/17 od 29.03.2017.godine i broj:103/21 od 22.12.2021.godine.

Prilikom pripreme i sastavljanja računovodstvenih iskaza, primjenjena su opća načela procjenjivanja bilansnih pozicija utvrđena shodno MRS 1, MRS 2, MRS 7, MRS 8, MRS 16, MRS 18, MRS 36, MRS 38, MRS 40, te MSFI 1, MSFI 4 i MSFI 16, ali i shodno odredbama Uputstva o vrednovanju bilansnih i vanbilansnih pozicija (Sl.Novine FBiH broj: 2/18 i 95/19), posebno onih preciziranih odredbama člana 11. do 27. Uputstva.

Prilikom sastavljanja financijskih izvještaja, u financijski rezultat su uključene i razumne procjene svih onih stavki koje se ne mogu tačno izmjeriti, već se mogu samo procjeniti. Postupak procjene sadrži procjene zasnovane na posljednjim raspoloživim informacijama.

Detaljno korištenje procjena za obračunsko razdoblje obrazlaže se uz konkretne bilansne stavke: potraživanja, razgraničenja (aktivna) razgraničeni troškovi pribave, tehničke rezerve i dr.

Tokom 2023 godine promijenjen je način vrednovanja nekretnina u skladu sa MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 40 –Ulaganja u nekretnine.

U obračunskom razdoblju za 2023. godinu nema primjene MRS 19 – Pimanja zaposlenih, MRS 27 – Konsolidovani financijski izvještaji, MRS 31 – Udjeli u zajedničkim poduhvatima, MRS 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, MSFI 3 – Poslovne kombinacije i MSFI 9 – Financijski instrumenti.

Uporedni podaci su u nekim slučajevima reklasificirani radi boljeg razumjevanja.

2.1. Prihodi od osiguranja

Novi MSFI 15 - Prihodi od ugovora sa kupcima, koji je stupio na snagu od 01.01.2018.godine ne odnosi se na ugovore o osiguranju iz djelokruga MSFI 4- Ugovori o osiguranju.

- Prema Okviru za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvještaja, MRS 18 i drugim MRS/MSFI (MSFI 16 - Najam, MRS 39- Financijski instrumenti i dr). Prihodi se u računu dobiti i gubitka (bilansi uspjeha) priznaju pod uslovom da su zarađeni, tj. da je promet ili usluga zaista izvršena do kraja obračunskog razdoblja, ako su izvjesni, i ako postoji realna mogućnost naplate.
- Prihod se priznaje pod uslovima da predstavlja bruto priliv ekonomskih koristi u određenom razdoblju, a koje dovode do priliva ili povećanja sredstava ili smanjenja obaveza, što dovodi do povećanja vlastitog kapitala, osim onih povećanja koja se odnose na unose vlasnika kapitala.
- Prihodi se vrednuju po fer vrijednosti naknade koja je primljena ili koja se očekuje (potraživanje), uzimajući u obzir iznos svih odobrenih popusta. Iznos prihoda se može pouzdano izmjeriti na osnovu zaključene police osiguranja /faktura i naplaćenih iznosa po fakturama za obavljene poslove usluga osiguranja ili drugih poslova.
- Transakcije po kojima nastaju prihodi su prihodi od osiguranja, ili drugih usluga, prihodi od ulaganja i plasmana, ostali prihodi iz poslovanja koji se obično utvrđuju na osnovu ugovorenih odnosa.
- U toku redovnog poslovanja vrše se i druge poslovne transakcije koje ne donose prihod i koje su sporedne u odnosu na glavne aktivnosti koje ga donose. Rezultati takvih poslovnih promjena se prikazuju, ako to prikazivanje odražava suštinu poslovne promjene ili događaja, prebijanjem svih prihoda sa rashodima koji su sa njima povezani, a koji proističu iz iste poslovne promjene.
- U prihod su uključeni oni bruto prilivi ekonomskih koristi koje je Društvo primilo ili potražuje za vlastiti račun, shodno tački 8. MRS – a 18. (bez poreskih dažbina)

Prihodi od premija osiguranja predstavljaju zarađenu premiju.

U računovodstvenom smislu razlikuju se dvije kategorije koje se odnose na premiju :

- Obračunata bruto premija
- Zarađena premija (prihodovana)

Pojam obračunate bruto premije određen je članom 25. stav 1.Uputstva o vrednovanju bilansnih i vanbilansnih pozicija - ("Sl.novine FBiH" broj : 2/18 i 95/19) prema kojem obračunata premija neživotnih osiguranja uključuju sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom periodu na period najduže do godine dana, bez obzira da li se ti iznosi u cijelosti ili djelimično odnose na kasnije obračunsko razdoblje.

Inače, pod zarađenom premijom podrazumijeva se bruto obračunata premija umanjena za storna /poništenja premije (storna premija tekućeg obračunskog razdoblja), te umanjena za iznose premija predanih u reosiguranje, i korigovana za promjene bruto prenosne premije (+/-) i promjene udjela reosiguranja u bruto prenosnim premijama (+/-)

2.2. Rashodi osiguranja

- Rashodi se priznaju u bilanci uspjeha na osnovu direktne povezanosti između nastalih troškova i specifičnih stavki prihoda, po principu sučeljavanja prihoda i rashoda, a shodno paragrafima 94.-98. Okvira, prema kojem se rashodi priznaju kada se smanjenje ekonomskih koristi tokom obračunskog razdoblja u vidu odliva ili iscrpljenja sredstava ili povećavanja obaveza, može pouzdano izmjeriti.
- Rashodi se priznaju kada se očekuje da će ekonomske koristi pritijecati tokom nekoliko obračunskih perioda, a povezanost sa prihodom može da se ustanovi samo u širem smislu ili posredno - po principu sučeljavanja prihoda i rashoda.
- Rashodi se u bilanci uspjeha priznaju odmah kada izdatak ne donosi nikakve buduće ekonomske koristi ili kada neka stavka u bilanci stanja prestane da ispunjava uslov za priznavanje kao sredstvo, odnosno kada nastanak obaveze ne rezultira istovremenim priznavanjem sredstva.

Poslovni rashodi obuhvataju troškove pribave osiguranja, troškove uprave amortizaciju opreme i ostalih materijalnih i nematerijalnih sredstava, osim troškova amortizacije građevinskih objekata koji ne služe za obavljanje djelatnosti, koja se iskazuje u troškovima ulaganja.

Poslovni rashodi trebaju se kretati u okviru dopustivih iznosa shodno internom Pravilniku o maksimalnim stopama režijskog dodatka broj:2246-1/21 od 25.02.2022.godine. Inače ovaj interni akti je u dijelu stope režijskog dodatka u vrsti 10 (AO) usaglašen sa propisana odnosno shodno Odluci o načinu utvrđivanja tarife premije i cjenovnika za osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štete prouzrokovane trećim licima ("Sl.novine FBiH "broj: 77/20).

2.3. Troškovi pribave

Troškovi pribave nastaju kod zaključivanja ugovora o osiguranju - provizija za pribavu, plaće zaposlenima na pribavi, kao i direktni troškovi ispostavljanja dokumenata o osiguranju (troškovi isključivo zaposlenih na pribavi) ali i kao indirektni troškovi (reklama i troškovi vezani za obradu ponuda i izdavanje polica i sl.)

2.4. Administrativni troškovi (troškovi uprave)

Troškovi uprave su plaće i naknade plaća ostalih zaposlenih koji ne rade na pribavi osiguranja, ali i drugi administrativne troškovi koji nastaju u vezi s poslom prikupljanja premije, upravljanja portfeljom, obradom bonusa i popusta, aktivnog i pasivnog reosiguranja, provizija za obnovu polica, amortizacija, otpis inventara i dr.

- Troškovi zaposlenih (plaće, naknade plaća i ostali troškovi zaposlenih – topli obrok, troškovi prevoza na posao i sa posla, regres za godišnji odmor) iskazuju se za period na koji se odnose do dana izvještavanja, sa svim pratećim obavezama po osnovu poreza i doprinosa.
- Troškovi amortizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava vrše se shodno stavu 55. MRS 16, od trenutka kada se sredstvo nalazi na odgovarajućoj lokaciji.

Inače metod amortizacije treba odražavati način trošenja ekonomske koristi od sredstva. Obzirom da se ovaj način ne može pouzdano odrediti, ostajemo dosljedni u primjeni proporcionalnog metoda, a što je u skladu sa paragrafom 62. MRS 16.

Obračun amortizacije shodno paragrafu 43. MRS 16 vrši za svako sredstvo odvojeno (detaljno obrazloženo i u okviru tačkaka 1.c. i 2.d. ovih Politika).

Troškovi sitnog inventara odražavaju primjenu metode 50% otpisa, odnosno 50% prilikom stavljanja u upotrebu, a 50 % naknadno (detaljno obrazloženo i u okviru tačke 5.1. ovih Politika).

2.5. Prihodi od ulaganja

Shodno Pravilniku o primjeni Kontnog okvira prihodi od ulaganja evidentiraju se preko grupe konta 74 - kao kamatni prihodi obračunskog razdoblja (konto 740), prihodi o najma (konto 744), prihodi od naplaćenih potraživanja po osnovu ispravke vrijednosti ulaganja (konto 746) .

Prihodi od kamata priznaju se na osnovu razmjernog vremena na koji se odnosi prihod od kamate, a u smislu tačke 29. MRS-a 18. To su kamatni prihodi čija je naplata izvjesna, odnosno priznaju se kao prihod kada su obračunati (zarađeni) neovisno od toga jesu li dospjeli za naplatu ili nisu, ili su eventualno po obračunu pripisani glavnici zajma.

2.6. Ostali prihodi

Ostali osigurateljno tehnički prihod evidentira se shodno Pravilniku o primjeni kontnog okvira – konta 706, 707, 715 i 716, kao prihodi od naplaćenih ispravki za premiju osiguranja (reosiguranja), i naplaćenih otpisanih potraživanja u osiguranju (suštinski se odnose na prethodni period), te grupe konta 72 – Prihod od drugih poslova osiguranja (osim konta 720): naplaćena otpisana potraživanja od drugih poslova osiguranja – reosiguranja, prihodi od izdatih zelenih karti, prihodi iz ranijih godina po raznim osnovama (u vezi sa penzijom, štetama, i dr.).

Ostali prihodi se shodno Pravilniku o primjeni Kontnog okvira evidentiraju se na grupi konta 73 – Poslovni prihodi, i predstavljaju prihode po raznim osnovama, a koji ne proizlaze iz neposrednog obavljanja poslova osiguranja (prihodi od: otpisa obaveza, refundacija, dotacija, subvencija i dr. naknada, naplata i otpisanih potraživanja, prihodi po osnovu smanjenja rezervisanja za troškove i rizike (dugoročno), i ostali poslovni prihodi.

2.7. Ulaganja

Ulaganja se iskazuju po trošku ulaganja ili tržišnoj vrijednosti u ovisnosti koja je niža.

2.8. Nematerijalna imovina

- Nematerijalna imovina priznaje se u skladu sa MRS 38. MRS 36 kao i dr. relevantnim standardima. Nematerijalna imovina je imovina koja je zasebna i nastaje iz ugovorenih ili drugih zakonskih prava, ako se njena nabavna vrijednost (cijena koštanja) može pouzdano izmjeriti i ako postoji vjerovatnoća da će od iste pritijecati buduće ekonomske koristi.
- Nematerijalna imovina se nakon početnog priznavanja vrednuje po historijskom trošku odnosno po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za iznos ukupno obračunate amortizacije i drugih usklađivanja –ukupnih gubitke zbog umanjenja.
- Nematerijalna imovina se otpisuje na osnovu procijenjenog vijeka upotrebe, odnosno na osnovu procjene pritanja ekonomskih koristi po osnovu korištenja sredstva. U skladu sa tačkom 118. MRS-a 38, za svaku grupu utvrđen je vijek trajanja, kao i metod amortizacije. Otpis se vrši po metodi proporcionalnog obračuna amortizacije shodno stopi propisanoj u članu 19. stav 2. tačka h) Zakona o porezu na dobit ("Sl. novine FBiH" broj: 15/16) koja je za nematerijalnu imovinu 20 %.

2.9. Materijalna stalna sredstva

- Zemljište se vrednuje po nabavnoj vrijednosti shodno MRS 16, MSFI 16, MRS 38 i drugim relevantnim MRS /MSFI. Zemljišta i zgrade su odvojena sredstva i za računovodstvene svrhe, čak i kada se zajedno nabavljaju posmatraju se odvojeno .
- Materijalna imovina, osim zemljišta priznaje se u skladu sa MRS 16 - nekretnine, postrojenja, oprema, MSFI 16 - Najam, i MRS 36 - Umanjenje vrijednosti sredstava. Shodno paragrafu 7 MRS 16., kao i Planu za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se kao imovina ako je vjerovatno da će se usljed korištenja istih ostvariti buduće ekonomske koristi, i ako se mogu pouzdano izmjeriti (nabavna vrijednost / odnosno cijena koštanja, kao i troškovi u vezi sa dovođenjem imovine u stanje funkcionalne pripravnosti). Shodno stavu 11. MRS 16, materijalna imovina (zemljište, nekretnine, oprema) vode se pojedinačno

Nakon početnog priznavanja, materijalna imovina – nekretnine, postrojenja i oprema (paragraf 29. do 42. MRS 16) kao i ulaganja u skladu sa MRS-om 40, vrednuje se po metodu nabavne /procijenjene vrijednosti. Nekretnine (u suvlasništvu), oprema i ostala materijalna imovina iskazuju se po historijskom trošku umanjenom za iznos obračunate amortizacije i druga usklađivanja.

- Otpis se vrši po metodi proporcionalnog obračuna amortizacije shodno stopama koje su porezno priznate i propisane u članu 19. stav 2. tačka h) Zakona o porezu na dobit ("Sl. novine FBiH" broj: 15/16) i članu 42. stav 1. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dobit ("Sl. novine FBiH", broj: 88/16) kao maksimalne godišnji stopa amortizacije stope i to :
 - za građevinske objekte - do 5%
 - ceste (prilazni put do objekata kao zasebni dio) - do 10%
 - oprema, vozila, postrojenja – do 15%
- U slučaju pribavljanja imovine putem kredita u skladu sa MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja - prema alternativnom postupku troškovi pozajmljivanja - kamate, uključuju se u troškove pribavljanja nekretnine, postrojenja ili opreme koja je obračunata u periodu pribavljanja sredstva, odnosno od momenta uzimanja kredita do momenta završetka pribave.

2.10. Zalihe

Ostala materijalna imovina predstavlja kratkoročnu imovinu čija se korist za Društvo očekuje u periodu od godine dana.

Shodno MRS 2 - Zalihe, ostala materijalna imovina je u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se koristi pri pružanju usluga osiguranja (zalihe obrazaca stroge evidencije, sitan inventar, auto gume, i sl.).

Vrednovanje zaliha se vrši po metodu nabavne vrijednosti/cijene koštanja ili po neto prodajnoj vrijednosti, ovisno od toga koja je vrijednost niža, a u skladu sa tačkom 9. MRS-a 2.

Pod sitnim inventarom, na osnovu kriterija pojedinačne vrijednosti i procjenjenog vijeka trajanja, podrazumijevamo stvari pojedinačno male vrijednosti čiji je vijek trajanja kraći od jedne godine. Ukoliko je u trenutku nabavke pojedinačna nabavna vrijednost manja od 250 KM, moguć otpis u jednokratnom iznosu.

Ako se ipak ocjeni da će se u društvu prihod od navedenih predmeta (inventara čija je vrijednost ispod 250,00 KM) ostvarivati tokom dužeg vremena, sredstva se mogu otpisivati tokom korisnog vijeka upotrebe, ako se na taj način doprinosi pravilnijem rasporedu – sučeljavanju prihoda i rashoda.

Otpis sitnog inventara, ambalaže i auto-guma, ne nastaje u trenutku nabavke, nego u trenutku stavljanja u upotrebu i vrši se po metodi 50 % otpisa. Ostalih 50 % otpisuje se naknadno, a najkasnije u roku od 12 mjeseci od stavljanja u upotrebu.

Nakon početnog vrednovanja voditi računa o vrijednosnom usklađenju zaliha, naročito o vrijednosnom usklađivanju na niže od početnog vrednovanja shodno MRS 2- tačka 34 (oštećenje zaliha, zastarjelost, gubitak na kvalitetu, nemogućnost pokrivanja troškova njihovom prodajom, i sl.)

2.11. Novčana sredstva

Gotovina u blagajni i banci odnosi se na: gotovinu u blagajni i na računima- redovnim u izdvojenim

Na dan bilansa iskazuje se u nominalnom iznosu u domaćoj valuti, a strani novac po kursu Centralne banke BiH.

2.12. Tehničke rezerve

Shodno MRS 37-Rezervisanja i potencijalne obaveze, rezervisanje je obaveza koja je neizvjesna u pogledu roka, i iznosa, odnosno pojam rezervisanja pretpostavlja određenu nesigurnost zbog mogućih kretanja u budućnosti, obzirom da su često prisutne razlike između konačnih (stvarnih) obaveza, i utvrđenih rezervisanih iznosa, a što ima odraz na rezultat poslovanja u budućim obračunskim razdobljima.

"Tehničke rezerve" su specifična računovodstvena kategorija u djelatnosti osiguranja koju Društvo formira shodno članu 80. do 85. Zakona o osiguranju, za svaki konkretan ugovor o osiguranju, a sa svrhom pokrića budućih obaveza koje mogu proisteći iz ovih ugovora.

"Tehničke rezerve" se u "bruto iznosu" iskazuje na pozicijama aktive, a korekcija bruto rezervi za "Udio reosiguranja u tehničkim rezervama" iskazuje se na poziciji aktive.

"Udio reosiguranja u tehničkim rezervama" utvrđuje se shodno zaključenim ugovorima o reosiguranju i internim aktima društva.

Shodno članu 80. Zakona o osiguranju, Pravilniku o minimalnim standardima za obračun tehnički rezervi osiguranja ("Sl.novine FBiH" broj 99/17 i 53/19) vrši obračun sljedećih rezervi :

- Rezerve za prijenosne premije
- Rezerve za štete
- Rezerve za bonuse i popuste

Društvo je priznalo tehničke rezerve u iznosu od 17.533.580 KM na dan 31.12.2023. godine (neto – bez reosiguranja) . Radi se o području koje uključuje značajna prosuđivanja u pogledu neizvjesnih budućih ishoda, uključujući prije svega vrijeme i konačno potpuno podmirenje dugoročnih obaveza osiguranika, te smo stoga smatrali da je to ključno revizisko pitanje u našoj reviziji.

Dobili smo uvid u interni aktuarski proces uključujući utvrđivanje ekonomskih i aktuarskih pretpostavki i proces njihovog odobrenja od strane Uprave.

U našim procjenama smo razmatrali adekvatnost određenih ekonomskih i aktuarskih pretpostavki s obzirom na obrazloženja Uprave u pogledu korištenih aktuarskih prosuđivanja, te radili uspoređivanje s primjenjivim iskustvima iz struke osiguranja. Nadalje, u skladu s našim procjenama utvrdili smo da se primjenjeni modeli kod izračuna tehničkih rezervi računaju tačno i potpuno.

U skladu sa strukom osiguranja, Društvo koristi model procjene vrijednosti koji služi kao podloga za izračune tehničkih rezervi i to rezerve za štete i rezerve za bonuse i popuste (povrat premije zbog neiskorištenog dijela trajanja osiguranja) .

Složenost modela kada su u pitanju rezerve za nastale prijavljene štete (pojedinačna procjena) može dovesti do određenih pogrešaka, kao rezultat neadekvatnih/nepotpunih podataka. Međutim, navedene pogreške uključene su u okviru procjene tehničkih rezervi za nastale neprijavljene štete u okviru kojih je sadržana i procjena za nedovoljno prijavljene štete.

Rezultat analize dovoljnosti rezervi za nastale prijavljene i nastale neprijavljene štete upućuje na činjenicu da su ukupne rezervacije za štete Društva na dan 31.12.2023.godine adekvatno obračunate.

Testirali smo valjanost testiranja adekvatnosti obaveza što predstavlja ključni test koji se provodi za provjeru jesu li obaveze adekvatne u odnosu na očekivane buduće ugovorne obaveze. Korišteni ulazni podaci usklađeni su sa računovodstvenim evidencijama.

Društvo je uložilo i deponovalo sredstva tehničkih rezervi u iznosu 17.832.133 KM shodno Pravilniku (obračunata sredstva 17.533.580 KM), a kojim su propisani oblici i visine pojedinih deponovanja i ulaganja, odnosno više je uloženo sredstava tehničkih rezervi za iznos 298.553 KM tj. više za 1,7% sredstava.

2.12.1. Prijenosne premije

Rezerve za prijenosne premije predstavljaju razgraničenja za unaprijed obračunate prihode iz osnova zaključenih ugovora o osiguranju obzirom da se osigurateljna i obračunska razdoblja ne poklapaju.

Obračun se vrši prema aktuarskim metodama, određenim u općem aktu društva - Pravilniku o formiranju i načinu obračunavanja prijenosnih premija broj : 193-2/18 od 15.03.2018.godine koji je usklađen sa Pravilnikom o minimalnim standardima za obračun tehničkih rezervi (Sl.novine FBiH broj: 99/17 i 53/19) .

Osnovica određena pravilnikom za obračun bruto prijenosne premije društva je obračunata /policirana premija u obračunskom razdoblju.

Prijenosne premije se obračunavaju po vrstama osiguranja , za svaku policu osiguranja pojedinačno i to srazmjerno vremenskom periodu – ravnomjernom raspodjelom rizika u vremenu , odnosno metodom " pro rata temporis ".

Društvo za osiguranje obračunava rezerve za prijenosne premije u bruto iznosu po vrstama osiguranja, i prijenosne premije u neto iznosu - umanjene za udio reosiguranja, shodno važećim ugovorima o reosiguranju.

Prijenosne premije moraju biti dovoljne za ispunjavanje svih razumno predvidivih obaveza koje će nastati nakon obračunskog razdoblja, a koje proizilaze iz ugovora o osiguranju, i to za sve vrste neživotnih osiguranja kojima se društvo bavi.

2.12.2. Rezerve šteta

Rezerve za štete predstavljaju rezervisanja za očekivane rashode iz osnova mogućih naknada za nastale prijavljene i nastale neprijavljene štete čiji izračun se vrši prema poznatim aktuarskim metodama određenim u općem aktu - Pravilniku o formiranju i načinu obračunavanja rezervi šteta broj : 194-2/18 od 15.03.2018.god. , koji je usklađen Pravilnikom o minimalnim standardima za obračun tehničkih rezervi ("Sl.novine FBiH" broj: 99/17 i 53/19).

Procjeni " rezervi šteta " Društvo pristupa vrlo oprezno , pojedinačno po svakoj vrsti osiguranja jer se bavi neživotnim osiguranjima koja su vrlo heterogena.

Društvo se u internom aktu Pravilniku o formiranju i načinu obračunavanja rezervi šteta precizno izjasnilo o odabranim metodama , ili o kombinaciji metoda za obračun sljedećih "rezervi za štete" :

- Rezerve za nastale prijavljene štete
 - Rezerve za štete koje su nastale i nisu prijavljene do kraja obračunskog razdoblja
 - Rezerve za nedovoljno prijavljene štete
- Shodno članu 7. internog Pravilnika, rezerva za nastale prijavljene štete do kraja obračunskog razdoblja za koji se utvrđuje rezerva šteta ,a do tog dana nisu riješene, društvo utvrđuje na način:
- Pojedinačne procjene za svaku štetu.
- Shodno članu 8. i 9. internog Pravilnika, rezerva za nastale, a neprijavljene štete, utvrđuje se na osnovu statističkih podataka za takve štete, podataka o prijavljenim štetama i tehnologiji obrade šteta, te ostalih raspoloživih podataka i informacija.

Ovisno od skupine ili vrste osiguranja ukupnog portfelja društva, oblika i kvaliteta raspoloživih podataka, ove rezerve utvrđuju se sljedećim metodama ili njihovom kombinacijom.

Aktuarske metode :

- a) Osnovna metoda ulančanih ljestvica
- b) Metoda prosječnog iznosa štete
- c) Metoda očekivane kvote šteta
- d) Ostale aktuarske metode (BHF metoda)

Izabrane metode za obračun rezervi za nastale, a neprijavljene štete imaju slijedeće zajedničke karakteristike:

- Metode su bazirane na obrađenim štetama Društva;
- Iz obrađenih šteta koje se koriste u metodi izuzimaju se ekstremno velike štete kako zbog takvih šteta ne bi došlo do pogrešne procjene IBNR rezerve
- U svakoj metodi vrši se ispitivanje razvojnih faktora i kvota šteta i isključuju one koje značajno odstupaju od prosjeka;
- U svakoj od pojedinih metoda u zavisnosti od specifičnosti vrste osiguranja i stepena razvijenosti podataka koriste se iskustveno određeni tail faktori.

U obračunskom razdoblju 2023. godine nije bilo promjena metoda obračuna tehničkih rezervi, korištene su iste metode i pretpostavke kao i 2022. godine (i prethodnih godina).

Korišteni podaci i dokumentacija za obračun tehničkih rezervi su odgovarajući, sadržavaju prikladne informacije potrebne za obračun, te pružaju zadovoljavajuće uvjerenje da su značajno tačni, a samim tim je tačan i obračun tehničkih rezervi izvršen na tom osnovu .

2.12.3. Rezerve za povrate premije

Rezerve iz osnova bonusa, popusta i povrata premije izračunavaju se u skladu sa internim Pravilnikom o formiranju i korištenje rezervi za bonuse i popuste koji je usklađen sa Pravilnikom o minimalnim standardima za obračun tehničkih rezervi.

Ova rezerva nije formirana za razdoblje 2023. godine, odnosno nije vršen obračun rezervisanja na ime budućih povrata premije, djelimičnih sniženja premije (popusti), niti rezrvisanja na ime bonusa po osnovu sudjelovanja u pozitivnom tehničkom rezultatu.

2.12.4. Mišljenje aktuaru

Obračun tehničkih rezervi Društva za osiguranje je kontrolirao i potvrdio kao realan ovlašteni aktuar Emina Mešić, u Mišljenju aktuaru br. 424/24 od 27.02.2024. godine, na svaku od obračunatih tehničkih rezervi. Ovlašteni aktuar je upisan u registar Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH, po Rješenju Agencije br. 1.0.- 021-127/08 od 01.02.2008. godine A8 i brojem iskaznice 07/19 Aktuarskog društva BiH.

3. ZARAĐENE PREMIJE OSIGURANJA (PRIHODOVANE)

(U KM)	2023.	2022.
Zaračunata bruto premija	24.177.161	19.088.711
IV i naplaćeni ispravak vrijednosti premije osiguranja (1)	(74.497)	(35.313)
Premija predata u reosiguranje (-)	(1.009.137)	(804.413)
Neto obračunata premija	23.093.527	18.248.985
Bruto promjena rezerve prijenosne premije (+/-)	(2.289.600)	(1.031.251)
Promjena rezerve prijenosne premije, udio reosiguranja (+/-)	89.439	51.301
Ukupno	20.893.366	17.269.035

- (1) Društvo je na osnovu Odluke Uprave br. 254-1/24 od 30.01.2024.godine izvršilo otpis nenaplativih potraživanja iz osnova premije osiguranja na teret rezultata poslovanja za 2023 godinu čiji je rok dospijeca do 180 dana u iznosu od 74.497 KM (2022.: 35.313 KM) za koje je procijenilo da ne postoji izvjesnost naplate (Napomena 19.).
- (2) Raspodjela bruto obračunate premije osiguranja vršena shodno Pravilniku o maksimalnim stopama režijskog dodatka i rasporedu premije osiguranja broj: 2246-1/21 od 25.02.2022., na sljedeći način:

R. b	Vrsta osiguranja	BRUTO obrač. premija (BOP)	Tehnička. PREMIJA (TP)	% TP. u BOP	Preventiva (PREV)	% PREV u BOP	Režijski dodatak (RD)	% RD u BOP
01	Osiguranje od nezgode	439.419	218.610	49,75	1.099	0,25	219.700	50,00
02	Zdravstveno osiguranje	130.139	64.744	49,75	325	0,25	65.070	50,00
03	Osig. cest. vozila -kasko	1.075.361	720.492	67,00	10.754	1,00	344.115	32,00
08	Osig. požara i elem.nep.	43.027	21.514	50,00	2.151	5,00	19.362	45,00
10	Osig.odgov.motor.vozil	22.338.472	15.402.856	68,95	223.385	1,00	6.712.231	30,05
12	Osig.od odgov. plovila	770	499	64,75	2	0,25	270	35,00
13	Osig. civil.odgovornosti	8.200	4.080	49,75	21	0,25	4.100	50,00
16	Osig.razn.fin.gubitaka	119.675	59.538	49,75	299	0,25	59.838	50,00
18	Osig.pomoći (asistenc.)	22.098	10.994	49,75	55	0,25	11.049	50,00
	Ukupno							
	Neživotna osiguranja	24.177.161	16.503.326	68,26	238.090	0,98	7.435.745	30,76

4. PRIHODI OD ULAGANJA

(U KM)	2023.	2022.
Prihodi od najma	25.200	25.200
Prihodi od kamata	105.361	128.231
Ostali prihodi od ulaganja	-	-
Ukupno	130.561	151.431

5. PRIHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA

Prihodi od provizija i naknada na dan 31.12.2023. godine iznose 82.888 KM (2022.: 64.805 KM) i odnose se na provizije po ugovorima o reosiguranju.

6. OSTALI OSIGUR.-TEHNIČKI PRIHODI (NETO OD REOSIGURANJA)

(U KM)	2023.	2022.
Prihodi od izdatih zelenih kartona i uslužnih procjena	77.216	79.866
Ostali slični prihodi	38.619	147.623
Ukupno	115.835	227.489

7. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

(U KM)	2023.	2022.
Prihod od otpisa obaveza	1.946	74.418
Prihodi od naknade šteta na materijalnoj imovini	2.552	0
Prihodi od prodaje opreme	0	235.000
Prihodi po sonovu promjene rač.politika	3.207.370	0
Ostali poslovni prihodi	57.359	415.602
Ukupno	3.269.227	725.020

8. IZDACI ZA ŠTETE (NETO)

(U KM)	2023.	2022.
Izdaci za štete u zemlji	7.556.874	6.203.296
Izdaci za štete u inostranstvu	837.770	923.163
Direktni i indirektni troškovi šteta		
Bruto iznos	8.394.644	7.126.459
Udio reosiguranja	(227.792)	(217.678)
Ukupno	8.166.852	6.908.781

9. PROMJENA REZERVACIJA ZA ŠTETE (NETO OD REOSIGURANJA)

(U KM)	2023.	2022.
Promjena rezervacija za nastale a prijavljene štete osiguranja	840.916	(265.271)
Promjena rezervacija za nastale a neprijavljene štete osiguranja	1.291.521	367.447
Bruto iznos	2.132.437	102.176
Udio reosiguranja	1.550	45.545
Ukupno	2.133.987	147.721

10. PROMJENA OSTALIH TEHNIČKIH REZERVACIJA (neto od reosiguranja)

Ova stavka na dan 31.12.2023. godine predstavlja promjene rezervacija za bonuse, popuste i povrat premije u iznosu od 0 KM (2022.: 0 KM).

11. TROŠKOVI PRIBAVE

(U KM)	2023.	2022.
Provizija (usluge posredovanja i zastupanja i sl.)	2.561.216	1.823.480
Ostali troškovi pribave (bruto plaće i naknade zaposlenih na pribavi siguranja i sl.)	7.961.008	5.553.997
Promjena razgraničenih troškova pribave	(410.170)	(164.467)
Ukupno	10.112.054	7.213.010

12. TROŠKOVI UPRAVE (ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI)

(U KM)	2023.	2022.
Amortizacija materijalne i nematerijalne imovine	307.668	348.910
Plaće, porezi i doprinosi iz plaća i na plaće (administracija)	898.160	809.200
Ostali troškovi uprave (Napomena 12.1.)	1.898.544	2.148.050
Ukupno	3.104.372	3.306.160

12.1. Ostali troškovi uprave na dan 31.12.2023. godine sastoje se od:

(U KM)	2023	2022.
Materijal	122.090	108.964
Energija	106.762	141.978
Razne ostale usluge (zakupnine, PTT, održavanje, komunalije ...)	751.678	1.067.255
Naknade zaposlenim	146.443	152.431
Revizija finansijskih izvještaja	15.660	15.000
Ostale naknade po ugovorima	134.427	101.838
Reprezentacija	80.648	88.449
Osiguranje	22.374	17.387
Bankarske usluge	63.675	55.944
Članarine i ostala slična davanja (Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH, Biro Zelene karte i sl.)	36.040	34.648
Porez na imovinu i zakupninu	95.517	11.202
Rashodi od prodaje materijalne imovine	0	77.916
Ostali troškovi (komunalne, administrativne takse i sl.)	323.230	275.038
Ukupno ostali troškovi uprave (Napomena 12)	1.898.544	2.148.050

12.2. POSLOVNI RASHODI

Izdaci za obavljanje djelatnosti osiguranja u 2023. godini iznose 13.216.426 KM, a uvećani za ostale tehničke troškove u iznosu 263.997 KM. Izdaci za obavljanje djelatnosti osiguranja ukupno iznose 13.480.423 KM.

Obračunati režijski dodatak shodno internom Pravilniku broj: 2246-1/21 od 25.02.2022-godine iznosi 7.435.745 KM i od ostvarenih izdataka za obavljanje djelatnosti osiguranja (bez ostalih tehničkih troškova) manji je za 5.780.681 KM.

Društvo je u 2023. godini za pokriće izdataka za obavljanje djelatnosti osiguranja koristilo značajan dio funkcionalne premije 5.663.681 KM; i to preventivu u iznosu 238.090 KM i tehničku premiju namijenjenu za ispunjavanje obaveza prema osiguranicima u iznosu 5.425.591 KM.

Obračunati niži režijski dodatak od dozvoljenog, u odnosu na stvarna izdvajanja za poslovne rashode, značajnim dijelom proističe iz razloga što je u portfelju društva u 2023. godini, kao i prethodnih godina velika zastupljenost osiguranja od AO-udio 93 %, a tu je prisutna i velika konkurencija, te se i pored zabrana Agencije za nadzor na različite načine krši važeća Tarifa premija i cjenovnik za osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štete prouzročene trećim licima.

Od 01.11.2020. godine stupila je na snagu Odluka o načinu utvrđivanja tarife premija i cjenovnika za osiguranje vozila od odgovornosti štete prouzročene trećim licima („Sl. Novine F BiH“ broj: 77/20) shodno kojoj je stopa izdvajanja za režijski dodatak značajno povećanja, te iznosi 30%, a efekti ove promjene su evidentni i u 2023. godini.

13. OSTALI POSLOVNI TROŠKOVI

(U KM)	2023.	2022.
Izdaci za finansiranje (Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH i RS, Biro Zelene karte)	166.459	101.108
Troškovi ispravke vrijednosti ostalih potraživanja (1)	64.210	51.444
Naknadno utvrđeni rashodi iz prethodnih godina (doprinosi za PIO, zdravstvo, porez na dohodak , naknade i sl.)	0	25.142
Ostali troškovi (preuzete obaveze, vatrogasni doprinos i sl.)	73.632	86.303
Ukupno	304.301	263.997

- (1) Na osnovu odluka Uprave Društva broj 254-1/24 od 30.01.2024. godine, a zbog procjene o nemogućnosti naplate u skorije vrijeme, izvršen je otpis ostalih nenaplaćenih potraživanja u iznosu od 64.210 KM na teret ostalih poslovnih troškova u bilansu uspjeha za 2023. godinu.

14. POREZ

Porez je plativ po stopi od 10 % (2022.: 10%) na porezno usklađenu dobit iz poslovanja.

(U KM)	2023.	2022.
(Gubitak) / Dobit prije oporezivanja	267.313	131.992
Porezno usklađeni rashodi (reprezentacija, otpis sumnjivih i pornih potr., rezerve kod društava za osiguranje i ost. nepr. rash.)	1.795.144	200.208
<i>Poreska osnovica</i>	2.062.457	332.200
Obračunati porez po stopi od 10 %	206.246	33.220
Porez na dobit po poreznom bilansu	206.246	33.220

15. NEMATERIJALNA IMOVINA

(U KM)	2023.	2022.
Kupljeni softver *	303.368	292.149
Nabavke u toku godine	6.650	11.219
Ukupno nabavna vrijednost 31.12.	310.018	303.368
Ispravka vrijednosti softvera	(275.598)	(265.475)
Ukupno sadašnja vrijednost 31.12.	34.420	37.893

*Nematerijalnu imovinu čini softver "MEGALINE" nabavljen od dobavljača UNIX Centar iz Rijeke namijenjen kao informatička podrška za automatski obračun prijenosnih premija i obradu osiguranja (autoodgovornost i kasko), kao i softverski paket "WinCubis" i "InCubis" nabavljen od dobavljača In Cubis d.o.o. iz Rijeke koji je u upotrebu stavljen u januaru 2008. godine.

U toku 2012.godine izvršena je nadogradnja postojećeg programa "WinCubis", te instalacija i licenciranje programa Microsoft Office 2010. U toku 2015.godine izvršeno je novo povećanje vrijednosti gore opisanog softvera u iznosu od 29.337 KM, dok troškovi amortizacije za istu godinu iznose 6.661 KM. U toku 2016. godine nabavna vrijednost softvera je povećana za 31.923 KM, a odnosi se na nadogradnju softvera "InCubis" u svrhu unaprijeđenja postojećih rješenja te uvođenja dodatnih funkcionalnosti.

Tokom 2023. godine izvršeno povećanje vrijednosti programa "WinCubis" za određena programska proširenja.

16. MATERIJALNA IMOVINA KOJA SLUŽI ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI

(U hiljadama KM)	Zemljište	Građ. obj. za obavljanje djelatnosti	Kompjuteri, uredska i ostala oprema	Transportna sredstva	Ukupno
<u>Nabavna vrijednost</u>					
Na dan 1. januara 2023. god.	2.097.238	4.871.638	2.103.573	1.382.024	10.454.473
Nabavke u 2023. godini	276.081	717.536	203.678	122.710	1.320.005
Otpisi i otuđenja	(1.648.319)	(2.269.269)	(621.399)	-	(4.538.987)
Na dan 31. decembra 2023.	725.000	3.319.905	1.685.852	1.504.734	7.235.491
<u>Ispravka vrijednosti</u>					
Na dan 1. januara 2023. god.	-	825.652	833.351	868.596	2.527.599
Amortizacija za 2023. god.	-	17.366	80.094	114.470	211.930
Otpisi i otuđenja	-	(831.030)	(43.821)	-	(874.851)
Na dan 31. decembra 2023.	-	11.989	869.624	983.066	1.864.679
<u>Sadašnja vrijednost:</u>					
Na dan 31. decembra 2022.	2.097.238	4.045.986	1.270.222	513.428	7.926.874
Na dan 31. decembra 2023.	725.000	3.307.916	816.228	521.668	5.370.812

Gradevinski objekti se nalaze na lokacijama: Bihać, Sarajevo, Tuzla, Donji Vakuf i Cazin. Društvo na dan 31.12.2023. godine raspolaže ZK izvacima za Cazin, Sarajevo, Tuzla i Bihać, dok je za lokaciju Donji Vakuf u toku zakonska procedura za njihovo pribavljanje.

17. MATERIJALNA IMOVINA KOJA NE SLUŽI OBAVLJANJU DJELATNOSTI

Materijalna imovina koja ne služi obavljanju djelatnosti za osiguravajuća društva je posebno važna grupa imovine (Ulaganja) koja se priznavaju, evidentiraju i objelodanjuju u skladu sa MRS 27, MRS 28, MRS 31, MRS 39 i MRS 40, kao i MSFI 5, u okviru grupe konta: 02, 03, 04, 05, 06 i 07, i grupe konta 15 (osim konta 153 i 154 koje se bilansiraju na pozicijama ostale imovine).

Društvo je u okviru materijalne imovine koja ne služi za obavljanje djelatnosti imalo ulaganja u nekretnine u vrijednosti 7.835.829 KM, što predstavlja u najvećem dijelu zemljišta i građevinske objekte koji ne služe društvu za obavljanje redovne djelatnosti na lokacijama Bihać i Cazin.

17.1. OSTALA FINANSIJSKA ULAGANJA

(U KM)	Godišnja kam. stopa	2023.	2022.
<i>Dugoročni depoziti:</i>			
Depoziti iz dioničkog kapitala (Bosna Bank International d.d. Sarajevo)	1,90%	4.300.000	4.300.000
Depoziti iz tehničkih rezervi (NLB Tuzlanska Banka d.d. Tuzla)	0		
Depoziti iz tehničkih rezervi (Bosna Bank International d.d. Sarajevo)	1,90%	2.010.000	3.320.000
Depoziti iz tehničkih rezervi (Turkish Ziraat Bank d.d. Sarajevo)	1,66% - 1,80%	1.940.000	1.800.000
Depoziti iz tehničkih rezervi (SBERBANK BH d.d. Sarajevo)	1,48% - 1,70%	1.250.000	1.250.000
Namjenski depoziti zakonskih rezervi (Bosna Bank International d.d. Sarajevo)	1,90%	-	80.000
Ukupno dugoročni depoziti (I)		9.500.000	10.750.000
<i>Dugoročni depoziti iz sred. dioničkog kapitala</i>			
<i>Dugoročna potraživanja ostala</i>			
Depozit – Zeljeznice FBiH, ostalo	beskamatno	1.720	720
Ukupno dugoročni depoziti (II)		1.720	720
Ukupno depoziti (I+II)		9.501.720	10.750.720
<i>Obavezna dugoročna ulaganja:</i>			
Biro zelene karte – učešće u rezervnom fondu	-	400.000	400.000
Biro zelene karte – fond za naknadu šteta	-	192.858	192.858
Ukupno obavezna dugoročna ulaganja		592.858	592.858
<i>Dugor. i kratkor. zajmovi iz sred. tehničkih rezervi</i>			
zajam pravnom licu	kamata 5%	500.000	-
Ukupno		10.594.578	11.343.578

18. UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM REZERVAMA

(U KM)	2023.	2022.
Udio reosiguranja u prijenosnoj premiji	474.441	385.002
Udio reosiguranja u rezervaciji šteta (nastale prijavljene i nastale a neprijavljene štete)	698.975	700.525
Ukupno	1.173.416	1.085.527

19. POTRAŽIVANJA IZ NEPOSREDNIH POSLOVA OSIGURANJA

Potraživanja po osnovu premija iz neposrednih poslova osiguranja se sastoje od:

(U KM)	2023.	2022.
Potraživanja po osnovu premija osiguranja (1)	237.354	218.957
Ukupno	237.354	218.957

(1) Starosna struktura potraživanja po osnovu premija i ostalih potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja na dan 31.12.2023. godine može se prikazati kako slijedi:

(U KM)	Ukupno
- nedospjela potraživanja	416.877
- do 90 dana	117.762
- od 91 do 180 dana	8.869
- od 181 do 365 dana	122.429
- preko 365 dana	0
Ukupno dospjela i nedospjela potraživanja	665.937
Ispravka vrijednosti potraživanja za premiju i ostala potraživanja (Nap.3.)	(138.707)
Ukupno potraživanja - premije osiguranja i dr.potr.	527.230

Ukupan iznos potraživanja za premije i drugih potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja na 31.12.2023.godine od 665.937 KM (2022.: 895.931 KM) predstavljaju ukupno dospjelu i nedospjelu premiju za taj period umanjenu sa sumnjiva i sporna potraživanja, kao ispravku njihove vrijednosti na teret rezultata u 2023. godini u iznosu od 138.707 KM (2022.:86.727 KM) - (Napomena 3.)

Uprava Društva redovno vrši procjenu naplativosti potraživanja po osnovu premija i drugih potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja i na svaki datum bilansa stanja u poslovnim knjigama iskazuje sumnjiva i sporna potraživanja.(Napomena 20).

Društvo realno procjenjuje potraživanja, koja čine oko 1% zarađene premije, ima vrlo dobre pokazatelje uspješnosti poslovanja, što je navedeno u slijedećem pregledu:

Pokazatelji ekonomičnosti (koeficijenti)

1. Ekonomičnosti ukupnog poslovanja (ukupni prihodi/ukupni rashodi)	1,01
2. Ekonomičnost ukupnog poslovanja (prihodi osiguranja / rashodi osiguranja)	0,89

Pokazatelji profitabilnosti (stope):

1. Bruto profitna marža (bruto dobit +kamate)/ prihod osiguranja	1,8%
2. Neto profitna marža (neto dobit +kamate)/ prihod osiguranja	0,8%

Pokazatelji rentabilnosti (stope):

1. ROA (bruto dobit nakon oporezivanja /ukupna imovina)	0,9%
2. ROE (neto dobit nakon oporezivanja /vlastiti kapital)	0,6%

Pokazatelji solventnosti (stope):

1. Stepen zaduženosti (ukupne obaveze/ aktiva)	3,2%
--	------

Pokazatelji likvidnosti (koeficijenti) :

1. Tekuća likvidnost (tekuća sredstva /tekuće obaveze/)	2,6
2. Ubrzana likvidnost (novčana sredstva/tekuće obaveze)	2,0
3. Koef.likvidnosti prema izračunu regulatora	25,50

Efikasnost rješavanja odštetnih zahtjeva/koef.(broj riješenih /broj prijavlj.odštet.zahtjeva)	74,8
--	-------------

20. OSTALA POTRAŽIVANJA

Ostala potraživanja se sastoje od:

(U KM)	2023.	2022.
Pretplata poreza na dobit u Federaciji BiH ,RS i Brčkom	-	26.026
Potraživanja od zaposlenih (kolektivno osiguranje, akontacije i sl.)	5.995	5.470
Ostala potraživanja (1)	1.327	20.293
Potraživanja za avanse,ost.potraž.od osig.društava,institucija	282.554	538.427
Ukupno	289.876	590.216

(1) Ostala potraživanja odnose se na potraživanja od BIRO-a ZK u iznosu 1.327 KM (2022.: 20.293 KM).

21. GOTOVINA U BANCI I BLAGAJNI

(U KM)	2023.	2022.
Blagajna (KM)	7.759	7.623
UniCredit banka d.d. Mostar (KM, devizni, sredstva rezervi, dionički kapitala i preventive)	451.313	294.080
IntesaSanpaolo banka d.d. Sarajevo (KM i devizni)	24.984	15.552
NLB Tuzlanska banka d.d. Tuzla (KM i devizni)	260.535	185.256
Raiffeisen banka d.d. Sarajevo (KM)	337.428	515.421
Sparkasse Banka d.d. Sarajevo (KM)	544.304	222.202
SBER banka d.d. Sarajevo (KM)	9.450	3.964
Addiko banka d.d. Sarajevo (KM)	3.256	2.489
BBI banka d.d. Sarajevo (KM i sredstva rezervi)	128.126	114.698
KIB banka d.d. Velika Kladuša (KM)	101.011	74.443
Turkish Ziraat Banka d.d. Sarajevo (KM)	14.399	8.048
BBI-minimalni garantni fond	0	0
Ukupno	1.882.865	1.443.124

22. OSTALA IMOVINA I ZALIHE

(U KM)	2023.	2022.
Materijal	33.513	35.134
Obrasci i polise osiguranja	11.918	12.034
Sitan inventar	29.744	28.736
Auto gume	129.631	93.078
Ispravka vrijednosti sitnog inventara	(29.712)	(27.887)
Ispravka vrijednosti auto guma	(95.837)	(71.639)
Ukupno	79.247	69.456

23. KRATKOROČNA RAZGRANIČENJA

(U KM)	2023.	2022.
Razgraničeni troškovi pribave osiguranja (1)	1.431.535	1.021.365
Unaprijed obračunata provizija	-	-
Aktivna vremenska razgraničenja-obračunata provizija, i dr.	151.021	215.624
Ukupno	1.582.556	1.331.233

(1) Društvo je izvršilo razgraničavanje neposrednih troškova pribave na pozicijama konta 192- "razgraničeni troškovi pribave", i iste bilansiralo u aktivi Bilansi stanja u ukupnom iznosu 1.431.535 KM.

Obračunati dozvoljeni iznos razgraničenih neposrednih troškova pribave shodno članu 24. i 25. Uputstva o vrednovanju bilansnih i vanbilansnih pozicija ("Sl.novineFBiH broj: 2/18 i 95/19) uz uvažavanje maksimalnih stopa režijskog dodatka prema važećem internom pravilniku iznosi 1.431.535 KM, te nema odstupanja u odnosu na knjižene razgraničene troškove po ovom osnovu.

24. DIONIČKI KAPITAL

Dionički kapital na dan 31. decembra 2023. godine obuhvaća 5.000 dionica koje glase na ime. Nominalna vrijednost jedne dionice iznosi 1.600 KM.

Dioničari i njihovo učešće u kapitalu prikazano je kao slijedi:

<i>(U KM)</i>	Broj dionica	Vrijednost	%
Čavkić d.o.o. Bihać	1.600	2.560.000	32,00
Čavkić Irfan	2.696	4.313.600	53,92
Čavkić Ekrema	195	312.000	3,90
Čavkić Nihad	6	9.600	0,12
Čavkić Ahmet	5	8.000	0,10
Aduna d.d. Bihać	498	796.800	9,96
Ukupno	5.000	8.000.000	100,00

U toku prve polovine 2015.godine, u skladu sa Odlukom Skupštine dioničara broj 127/15 od 27.03.2015. godine, došlo je do smanjenja dioničkog kapitala D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihać za iznos od 1.000.000 KM smanjenjem nominalne vrijednosti dionica sa ranijih 2.000 KM na 1.600 KM po jednoj dionici, a sve radi pokrića dijela gubitka iz 2014. godine -(Napomena 25.)

Agencija za nadzor osiguranja u Federaciji je Rješenjem broj 1.0.-059-233-1/15 od 21.04.2015.godine dala saglasnost na Odluku Skupštine dioničara broj 127/15 od 27.03.2015 godine.

Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH je svojim rješenjem broj: 03/1-19-95/15 od 21.05.2015. godine dala svoje odobrenje za smanjenje osnovnog kapitala.

Općinski sud u Bihaću je svojim Rješenjem broj: 017-0-Reg-15-000362 od 16.06.2015. godine izvršio upis u sudski registar podatke o smanjenju osnovnog kapitala Društva, a koji je ranije iznosio 5.000.000 KM.

Opisanim promjenama dionički kapital Društva se smanjio i na dan 31.12.2015. godine iznosi 4.000.000 KM što je potvrdio i RVP u Federaciji Listom vlasnika vrijednosnih papira pod brojem 02-2-7360/15 od 24.06.2015. godine.

Agencija za nadzor osiguranja u Federaciji je Rješenjem broj 01-06.2-059-3052/21 od 25.10.2021.godine dala saglasnost na povećanje dioničkog kapitala putem zatvorene prodaje ukupne vrijednosti emisije od 4.000.000,00 KM. Agencija za nadzor je istim Rješenjem dala saglasnost za sticanje kvalificiranog udjela kupovinom 2,500 redovnih dionica nominalne vrijednosti 1.600 KM Irfanu Čavkiću čime stiže udio u kapitalu od 53,92%

Registar vrijednosnih papira Federacije BiH je svojim aktom broj: 02-2-11835/21 od 21.12.2021. godine izvršio povećanje kapitala u sistem registracije u Registru.

25. REZERVE

Rezerve Društva na dan 31.12.2023. godine sastoje se od:

(U KM)	2023.	2022.
Zakonske rezerve	1.550.112	1.451.340
Ostale rezerve	-	-
Ukupno	1550.112	1.451.340

Zakonske rezerve sigurnosti formiraju se u skladu sa Članom 188. Zakonom o privrednim društvima ("Službene novine Federacije BiH", broj 23/99 do 29/03) kao maximum 25 % od ukupnog kapitala.

26. AKUMULIRANA DOBIT

Ostvarena neto dobit perioda u iznosu 61.067 KM (2022: 98.772) na prijedlog Nadzornog Odbora Društva, shodno Odluci o rasporedu dobiti za 2023.godinu broj: 422-2/24 od 27.02.2024.godine bit će raspoređena u korist zakonskih rezervi iz dobiti, a o čemu će se donijeti konačna odluka na predstojećoj sjednici Skupštine dioničara čije održavanje je zakazano za 29.03.2024.godine.

27. AKUMULIRANI GUBITAK

Akumulirani gubitak Društva u poslovanju na dan 31.12.2016. godine iznosio je 260.652 KM.

Skupština dioničara Društva je dana 27.03.2017. godine donijela odluku broj : 167/17 o pokriću gubitka koji je i iskazan u finansijskim za 2016.godinu na sljedeći način :

- iz sredstava akumulirane (zadržane) dobiti iz prethodnih perioda u iznosu 30.018 KM
- iz ostalih rezervi Društva u iznosu 230.634 KM

Društvo na dan 31.12.2023. godine u svojim knjigovodstvenim evidencijama nema nepokrivenog akumuliranog gubitka.

28. TEHNIČKE REZERVE

Tehničke rezerve sastoje se od:

<i>(U KM)</i>	2023.	2022.
Prijenosne premije	10.934.886	8.645.286
Rezervacije šteta (nastale i prijavljene + nastale a neprijavljene)	7.772.110	5.639.672
Rezervacije za povrat premije (bonusi, popusti i storna)	-	-
Ukupno	18.706.996	14.284.958

29. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA (PRAVNA LICA)

Obaveze prema dobavljačima – pravnim licima u zemlji na dan 31.12.2023. godine iznose 22.081 KM (2022. 10.862 KM) i odnose se na obaveze nastale po osnovu isporučenih roba i usluga.

Najveći dobavljači Društva u 2023. godini bili su: Biro zelene karte u BiH – Sarajevo, Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo, HUT “Aduna” d.d. Bihać, Čavkić doo, KJKP “Toplane” d.o.o. Sarajevo

30. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I RAZGRANIČENJA

<i>(U KM)</i>	2023.	2022.
Obaveze za plate (neto)	173.241	12.813
Obaveze za poreze i doprinose iz plaća i druge naknade	110.006	8.126
Obaveze prema radnicima (dnevnice, topli obrok i sl.)	31.562	3.481
Obaveze prema institucijama (Zaštitni fond FBiH i RS, Agencija za nadzor osiguranja u FBiH i RS)	-	-
Obaveze za zakupnine od fizičkih lica (dobavljači)	-	-
Ostale obaveze: dobavljači PL; reosiguranje, provizije posrednici, porez na dobit	620.295	281.123
Ukupno	935.104	305.543

31. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA

Tokom 2023. godine D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihać je imao transakcije sa povezanim stranama koje se reflektiraju na račun dobiti i gubitka kako slijedi:

<i>(U KM)</i>	2023.	2022.
Prihodi:		
"Čavkić" d.o.o. - (premije osiguranja zaposlenih,zakup)	27.703	28.049
"HUT Aduna" d.d.- (premije osiguranja zaposlenih i gostiju)	3.389	4.179
Čavkić Irfan (premije po policama AO)	293	276
	31.385	32.504
Rashodi:		
"Čavkić" d.o.o. - (servisiranje i održavanje vozila)	138.073	132.329
"HUT Aduna" d.d.- (topli obrok, zakup, održavanje)	250.108	293.816
Čavkić Irfan (naknada po ugovoru 2023.)	76.736	70.833
	464.917	496.978

Tokom 2023.godine D.D. za osiguranje "CAMELIJA" Bihać je imalo transakcije sa drugim povezanim stranama koje se reflektiraju na bilans stanja kako slijedi:

<i>(U KM)</i>	2023.	2022.
Potraživanja:		
"Čavkić" d.o.o. (premija osiguranja, ost.potraživanja, avansi)	10.198	22.408
"HUT Aduna" d.d.- (pozajmica, premija osiguranja, ZK, avansi i ost. potraž.)	106.820	89.748
	117.018	112.156
Obaveze:		
"Čavkić" d.o.o. - (servisiranje i održavanje vozila)	10.542	0
"HUT Aduna" d.d. - (topli obrok, zakup, održavanje)		
	10.542	0

32. SUDSKI PROCESI

32.1. Koje je pokrenulo Društvo

Na dan završetka revizije Društvo vodi 545 (2022: 415) sudskih postupaka protiv svojih dužnika radi naplate potraživanja po osnovu premija i regresa u ukupnom iznosu 1.175.000 KM (2022.: 1.030.000 KM).

32.2. Koji se vode protiv Društva

Na dan završetka revizije protiv Društva se vodi 778 (2022.: 709) sudskih postupka od strane povjerilaca ili osiguranika radi naplate potraživanja u iznosu od 4.230.000 KM (2022.: 3.800.000 KM), a za koje djelimično postoji rizik nastanka potencijalne obaveze za Društvo obzirom da su pomenute štete već ranije obuhvaćene rezervacijama za štete.

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nisu opaženi drugi događaji, nastali nakon datuma bilansa stanja, koji značajnije utiču na položaj Dioničkog društva za osiguranje "CAMELIJA" Bihać ili zahtijevaju dodatna objašnjenja.